

Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, αγορά, παιδεία και ηθικές αξίες

/ [Πεμπτούσια](#)

Ζούμε σ' έναν κόσμο μετάβασης! Η τηλεόραση, η αγορά, η διαφήμιση, οι εφημερίδες, το Διαδίκτυο, η έλλειψη ζωντανής εμπειρίας, η μονοδιάστατη κουλτούρα και η έλλειψη ουσιαστικής παιδείας διαμορφώνουν την νέα πραγματικότητα.

Πρέπει να επενδύσουμε στο μέλλον μας και, κατά συνέπεια, στους φορείς του: τους νέους

Όλη η σύγχρονη ζωή είναι σχεδιασμένη με βάση τα τηλεοπτικά πρότυπα. Η τηλεόραση υπαγορεύει τους κανόνες της πολιτικής, αναδεικνύει και περιθωριοποιεί ηγέτες, μετατρέπει τους ανθρώπους σε υπάκουους καταναλωτές, κλωνοποιεί ανθρώπινες υπάρξεις (σε εμπορικές φόρμες), είναι διαφημιστικό όργανο στα χέρια των διαχειριστών όλων των μορφών εξουσίας, υποβαθμίζει την δημοκρατία, φτωχαίνει την γλώσσα, μηδενίζει την μνήμη, μας πείθει να καταναλώνουμε την ζωή αντί να την ζούμε, δημιουργεί ηλεκτρονικούς

μικροπωλητές της αλήθειας.

Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

Μέσα από τους διαύλους της τηλεόρασης, τα εμπορεύματα παίρνουν ψυχή και προωθούνται στους καταναλωτές σαν ένα είδος σωματικής επαφής, κτήσης, απόλαυσης... Ο σημερινός άνθρωπος έχει γίνει σκλάβος ενός τυφλού καταναλωτισμού και πάνω απ' όλα τρώει με τα μάτια τις δίχως νόημα ζωές των λεγόμενων «διασήμων», στην προσπάθεια να τις μετατρέψει σε πρότυπα προς μίμηση, για να καλύψει το δικό του αίσθημα κενού. Ο τηλεοπτικός κόσμος προσπαθεί να πείσει η καλύτερα να σταματήσει την σκέψη και να αλλοτριώσει τις ευαισθησίες μας. Η διαφήμιση επιστρατεύει έννοιες όπως ασφάλεια, ποιότητα, εγγύηση με βασικό της στόχο την προώθηση του προϊόντος! Είναι πια κοινή πίστη ότι η διαφήμιση προσθέτει μόνον αν είναι όμορφη, αν έχει καλλιτεχνική αξία, αν διεγείρει την σκέψη.

Στην νέα πραγματικότητα έχουν προσαρμοστεί και οι πιο πολλές εφημερίδες. Το περιεχόμενό τους αποσκοπεί στο να ικανοποιήσει αναγνωστικό κοινό ποικίλων προτιμήσεων! Έτσι λοιπόν, λίγο γυμνό εδώ, μια σοβαρή άποψη εκεί, μια... κοινωνική κριτική παραπέρα αποτελούν το μενού, με την κατάλληλη δοσολογία, για την ικανοποίηση του κοινού τους. Δεν μπορούσαν παρά να αντιγράψουν κι αυτές την τηλεόραση, τον εκφραστή της καινούργιας εποχής.

Το νέο περιβάλλον και ιδιαίτερα το Διαδίκτυο ως προσομοίωση των ανθρώπινων σχέσεων και η τηλεόραση ως ψευδαίσθηση επαφής με την πραγματικότητα επιταχύνουν την αποξένωση από την ζωντανή εμπειρία. Η επαφή μας με την Φύση έχει διακοπεί και δεν μπορούμε να ξεχωρίσουμε το αληθινό από το εικονικό. Ζούμε σ' ένα τεχνητό περιβάλλον. Οι προηγούμενες γενιές μάθαιναν από την Φύση, από τις ανθρώπινες σχέσεις. Οι ηλικιωμένοι, ζώντας στον κόσμο της τηλεόρασης, δεν διηγούνται πια και οι μικροί δεν ενθαρρύνονται ν' αναπτύξουν μία σχέση μαζί τους.

Παιδεία και νεολαία

Η μονοδιάστατη γνώση οδηγεί στο να χάσουμε την ουσιαστική παιδεία, την γλώσσα, την ηρεμία, την κομψότητα, την χάρη του χειροποίητου πράγματος, τις ανθρώπινες σχέσεις, την εντιμότητα, την χαρά. Ακόμη και οι μάγιστροι, με τις εισαγόμενες εμπνεύσεις, βεβηλώνουν την διατροφική μας κουλτούρα!

Η υποβάθμιση της ζωής αποτελεί συνέπεια της μη υιοθέτησης συστήματος αξιών και πραγματικής παιδείας. Σε απομακρυσμένες εποχές, ένας που ήξερε λίγα πράγματα είχε μία κουλτούρα που του επέτρεπε να τα βάζει σε τάξη, να δημιουργεί συνθέσεις και ν' αναπτύσσει τη σκέψη του. Οι επιπτώσεις της μαζικής

κουλτούρας, κυρίαρχο στοιχείο της εποχής μας, είναι η άγνοια χρήσης των γνώσεων και η ανυπαρξία σοφίας.

Ο σημερινός κόσμος είναι γεμάτος παιδιά φοβισμένα από τους ανθρώπους και ξεμυαλισμένα από τις οθόνες. Η ανθρώπινη αίσθηση της ζωής έπαψε να υπάρχει, και το παιδί που ερχόταν σε επαφή με τον κίνδυνο μέσω της άμεσης εμπειρίας αποτελεί πια κομμάτι της ιστορίας. Τα σώματα βασανίζονται, τρυπημένα από σκουλαρίκια, από τατουάζ, από σιλκόνες. Και ο ευτελισμός του σώματος είναι ένα ακόμη καθαρό σύμπτωμα της έλλειψης αισθητικής. Θέλουμε να φαινόμαστε διαφορετικοί από αυτό που είμαστε. Ίσως γιατί και ηθικά δεν είμαστε ικανοποιημένοι με τον εαυτό μας, από την υποκρισία, τον κομπορρισμό και τους συνεχείς συμβιβασμούς από τους οποίους δεν μπορούμε να λυτρωθούμε, εξαιτίας της χρόνιας έλλειψης φαντασίας... Πρέπει ν' αποδεχόμαστε τους εαυτούς μας για να τους αγαπάμε, να μας αρέσουν, να τους σεβόμαστε. Όποιος είναι έτσι, είναι πάντα ωραίος και συμπαθητικός, όπως στις παλιές φωτογραφίες.

Το σημερινό σχολείο έχει χάσει την παιδαγωγική του λειτουργία. Το λειτούργημα του δασκάλου είναι το πιο δύσκολο στον κόσμο, αφού αυτό ανοίγει το μυαλό των νέων στην γνώση, διαπαιδαγωγεί στον πολιτισμό, τον διάλογο, τον αλληλοσεβασμό, την ανεκτικότητα. Ωστόσο, το μεράκι των περισσότερων δασκάλων αποτελεί χαμένη γοητεία. Οι σημερινοί δάσκαλοι φαίνεται ότι ξεχάσαμε την αποστολή μας. Το σχολείο έπαψε να είναι κέντρο ζωής και εμφανίζει την εικόνα μιας παρακμασμένης κοινωνίας, μιας κοινωνίας της κατήφειας.

Το μήνυμα για το μέλλον το μεταφέρει η νεολαία. Μια νεολαία που τα μέλη της επικοινωνούν ελάχιστα (περίπου επτά λεπτά την ημέρα) με τους γονείς τους, δεν ενθουσιάζονται από το σχολείο, ανάγουν την παρέα σε κέντρο της ζωής τους και φυλακίζονται σε ευτελείς φοβίες, απομιμήσεις και κοινοτυπίες.

Πρέπει να επενδύσουμε στο μέλλον μας και, κατά συνέπεια, στους φορείς του: τους νέους. Για τον σκοπό αυτό, πρέπει να μεταρρυθμίσουμε τις δομές μας, να αναδείξουμε την παιδεία σε ύψιστο αγαθό, να απαλλαγούμε από την παραπαιδεία, να τονώσουμε το κύρος του δασκάλου-παιδαγωγού και να αναζητήσουμε αυστηρές παιδαγωγικές προσεγγίσεις για την επιλογή του, να ενισχύσουμε την φυσική εμπειρία και την διάθεση για χαμόγελο, να ελαττώσουμε την ταχύτητά μας, να επιβραβεύσουμε την σεμνότητα, να κάνουμε την τεχνολογία υπηρέτη του ανθρώπου, να καλλιεργήσουμε την αισθητική, την αγάπη στο βιβλίο, την ελευθερία, την κριτική διάθεση. Πρέπει να πείσουμε ότι η ζωή είναι γεμάτη γοητεία και απρόβλεπτη περιπέτεια. Μόνο η έλλειψη φαντασίας και θάρρους συσκοτίζει την απεραντοσύνη της.

Όνειρα και αξίες

Ζούμε σ' έναν κόσμο με έντονη πολυπλοκότητα που γεννάει αντιξοότητες. Το αντίδοτο... το όνειρο. Το όνειρο, αυτή η διαδικασία να δοκιμάζουμε τα όρια των προσδοκιών μας, βρίσκεται (πρέπει) μέσα μας και μας προκαλεί να ανοίξουμε δρόμους, να παλέψουμε με τις δυσκολίες, να βελτιώσουμε τους εαυτούς μας, να αποκτήσουμε προσωπικούς στόχους. Και στόχοι δεν είναι τίποτε άλλο από την απόκτηση γνώσεων, ικανοτήτων, αισθητικής και στρατηγικών που θα μας επιτρέψουν να αξιοποιήσουμε το σύνολο του δυναμικού μας. Βέβαια δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι τα όνειρά μας πρέπει να είναι συμβατά με ένα σύστημα οικουμενικών αξιών. Στην πορεία μας η προσωπική βελτίωση είναι το μόνο πράγμα που έχει διάρκεια και εξάρτηση, κυρίως, από τους εαυτούς μας. Και πρέπει να θυμόμαστε ότι επειδή η ζωή δεν πρόκειται να προσαρμοστεί στα μέτρα μας, χρειάζεται εμείς να προσαρμοστούμε σ' αυτή. Η επιτυχία χτίζεται από μας τους ίδιους και είναι το σταυροδρόμι όπου συναντιούνται τα όνειρα με την σκληρή δουλειά και την υπευθυνότητα.

Στην διαδρομή του ένας άνθρωπος έχει ανάγκη τόσο από το φορτίο των «κεντρικών ικανοτήτων» όσο και από εκείνο των «περιφερειακών ικανοτήτων». Οι πρώτες σχετίζονται με το επάγγελμα, ενώ οι δεύτερες με την γενικότερη καλλιέργεια. Πρέπει να τονιστεί ότι όσο πιο ενημερωμένος και καλλιεργημένος είναι ένας άνθρωπος, τόσο καλύτερος γίνεται στο επάγγελμά του. Ας εντοπίσουμε λοιπόν τις αδυναμίες μας και ας εκπαιδεύσουμε και εξασκήσουμε τους εαυτούς μας για να βελτιωθούμε... Πάντα στην ζωή, μικρά χρονικά διαστήματα καθορίζουν την πορεία μας. Ανάμεσα στο ερέθισμα και στην αντίδραση υπάρχει ένα χάσμα η ένα χρονικό διάστημα και το κλειδί για την βελτίωση και την ευτυχία μας είναι το πως χρησιμοποιούμε αυτό το διάστημα. Στην διάρκεια αυτής της παύσης κάνουμε τις επιλογές μας, διαμορφώνουμε την ζωή μας. Κατά την λήψη των διαφόρων αποφάσεών μας έχουμε να αντιμετωπίσουμε δύο σημαντικούς παράγοντες: τον υπόλοιπο κόσμο και τον εσωτερικό μας κόσμο. Αυτόν που γκρεμίζει τα όνειρά μας. Αν σκεπτόμαστε τίμια και ειλικρινά, θα τα καταφέρουμε, αρκεί να έχουμε εσωτερική φλόγα, πειθαρχία, ικανότητα παραγωγικής δράσης και να συνδυάζουμε το θάρρος με την δημιουργικότητα.

Δοκιμασίες και ευκαιρίες

Η ζωή μας επιφυλάσσει δοκιμασίες. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι αυτές δεν ενέχουν μόνο την απειλή, αλλά και την ευκαιρία να βελτιώσουμε την πορεία μας.

Οι άνθρωποι που προχωρούν σ' αυτόν τον κόσμο είναι εκείνοι που, όταν δεν τους αρέσουν οι περιστάσεις, δημιουργούν τις δικές τους. Αντί να ανεβαίνουν μία

σκάλα γεμάτη κόσμο, φτιάχνουν την δική τους για να προσεγγίσουν την κορυφή... Είναι οι «ονειροπλάστες», αυτοί που κάνουν τα όνειρά τους πραγματικότητα, παρά τις δυσκολίες και τις αναποδιές της ζωής. Με τον όρο «πραγματικότητα» εννοούμε το ποιοί είμαστε σήμερα, ενώ με τον όρο «όνειρα» εννοούμε τα σχέδια για το ποιοί θα γίνουμε.

Αν και ζούμε σ' έναν κόσμο που κλέβει τα όνειρα, δεν πρέπει να πάψουμε να τα θεωρούμε το φυτώριο της πραγματικότητας. Έχουμε χρέος να δώσουμε στα όνειρά μας την ευκαιρία και δεν πρέπει να ξεχνάμε: Το χρέος των ονείρων μας υπενθυμίζει ότι δεν γεννηθήκαμε στον αέρα, ότι είμαστε ένας πολύπλοκος συνδυασμός γονιδίων που κληρονομήσαμε, ταλέντων και ικανοτήτων που μας χάρισε η δημιουργία, κοινών αξιών, οικογενειακής ιστορίας, προσωπικής πείρας και εθνικής ταυτότητας. Οφείλουμε ευγνωμοσύνη σε όσους βοήθησαν να διαμορφώσουμε τα όνειρά μας, καθώς και στους ανθρώπους των οποίων τα όνειρα άλλαξαν τον κόσμο μας.

Παρατήρηση: Το παρόν άρθρο δημοσιεύθηκε στο τεύχος Νο 25 του περιοδικού «ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ» (Δεκέμβριος '07 - Μάρτιος '08)